

ingediend op **2111** (2023-2024) – Nr. 4
18 april 2024 (2023-2024)

Amendementen

op het voorstel van decreet

van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht,
Kathleen Krekels, Hilâl Yalçın en Karolien Grosemans

over de onderwijsdoelen
voor de eerste graad van het secundair onderwijs
en het zevende leerjaar
gericht op het hoger onderwijs
en andere verwante maatregelen

Documenten in het dossier:

- 2111** (2023-2024) – Nr. 1: Voorstel van decreet
- Nr. 2: Advies van de Raad van State
- Nr. 3: Amendementen

AMENDEMENT Nr. 4

**voorgesteld door Hannelore Goeman, Emine Gül Isçi,
Steve Vandenberghe en Thijs Verbeurgt**

Bijlage 1

Aan sleutelcompetentie 1, eindterm 01.02, zowel voor de A-stroom als voor de B-stroom, na het woord thema's, het volgende toevoegen:

"met inbegrip van levensreddend handelen, gezondheidsvaardigheden en bewegingsvaardigheden. De gezondheidsvaardigheden hebben betrekking op:

- voeding;*
- hygiëne;*
- beweging;*
- seksuele gezondheid en seksuele ontwikkeling in de puberteit, waaronder vruchtbaarheid, anticonceptie en preventie van soa's;*
- verslavingen: middelen en handelingen."*

VERANTWOORDING

Dit amendement verduidelijkt dat voor sleutelcompetentie 1 levensreddend handelen, gezondheidsvaardigheden en bewegingsvaardigheden te behandelen onderdelen zijn binnen de door de leerlingen te ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van fysiek en mentaal welzijn. Daarnaast wordt verduidelijkt dat voeding, hygiëne, beweging en seksuele gezondheid en ontwikkeling in de puberteit onderdeel uitmaken van de gezondheidsvaardigheden. Voor seksuele gezondheid en ontwikkeling wordt de 'zoalsconstructie' gewijzigd naar een 'waaronderconstructie' en opgenomen in het minimumdoel. Op die manier maken de belangrijke inhoudsopgaven over anticonceptie en preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) gegarandeerd onderdeel uit van het minimumdoel.

Algemeen

Sleutelcompetentie 1 bevat drie belangrijke insteken: levensreddend handelen, gezondheidsvaardigheden en bewegingsvaardigheden.

Levensreddend handelen

Levensreddende technieken komen het best aan bod in alle graden zodat leerlingen ze nadien systematisch in een noodsituatie kunnen toepassen. In de eerste graad wordt gefocust op technieken voor eerste hulp bij ongevallen in een gesimuleerde leeromgeving.

Gezondheidsvaardigheden

Het ontwikkelen van een gezonde levensstijl is een levenslange opdracht. Via deze eindterm krijgen leerlingen handvatten (gezondheidsvaardigheden) aangereikt om later die attitude te bereiken.

Bij het formuleren van de eindterm is uitgegaan van een holistische visie op gezondheid. Daarom is ook uitdrukkelijk opgenomen dat de ontwikkeling van gezondheidsvaardigheden in functie staat van het fysieke en mentale welzijn. Het fysieke welzijn wordt ondersteund door het inoefenen van bewegingsvaardigheden. Het mentale welzijn wordt versterkt door de opname van ET 05.01 bij sleutelcompetentie 5 (sociaal-relatieve competenties): respectvol en constructief met anderen in interactie gaan, rekening houdend met elkaars grenzen.

Vanuit het decreet leerlingenbegeleiding zijn scholen verplicht een beleid inzake preventieve gezondheid uit te werken. Scholen kunnen via deze eindterm vanuit de koppeling met hun pedagogisch project en met hun gezondheidsbeleid een leerlijn uitwerken die ruimte biedt om in te zetten op thema's die relevant zijn voor de betrokken leerlingengroep (whole school approach).

Bewegingsvaardigheden

Bij bewegingsvaardigheden is er aandacht voor: activiteiten in verschillende bewegingsdomeinen, KLUSCE (kracht, lenigheid, uithouding, snelheid, coördinatie en evenwicht), motorische basisvaardigheden, principes en technieken in sport en spel en principes van verantwoord en veilig gedrag in sport en spel.

Het is belangrijk dat leerlingen gezond leren bewegen in functie van levenslang bewegen. Daarom is bij de eindtermen voor KLUSCE en motorische basisvaardigheden uitdrukkelijk opgenomen dat leerlingen rekening moeten houden met de evolutie van hun eigen capaciteiten.

Guiding bij enkele eindtermen

Bij sommige eindtermen is aangegeven welke invulling begrippen of contexten zouden kunnen krijgen. De invulling is illustratief en wordt voorafgegaan door 'zoals'. Soms wordt een bijkomende verduidelijking aangebracht. Voor deze sleutelcompetentie betreft het de volgende eindtermen:

- 01.01(A- en B-stroom): de leerlingen passen technieken voor eerste hulp bij ongevallen toe in een gesimuleerde leeromgeving. Technieken voor eerste hulp bij ongevallen zoals verstuijing, wonde, bloedneus, brandwonde;
- 01.02 (A- en B-stroom) de leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's:
 - gezondheidsvaardigheden met betrekking tot voeding zoals ultrabewerkt voedsel, gezonde snacks, duurzame voeding, evenwichtige voeding;
 - hygiëne zoals basisregels voor lichaams-, mond- en handhygiëne;
 - beweging zoals beweegnormen, sedentair gedrag;
 - seksuele gezondheid en seksuele ontwikkeling in de puberteit;
 - verslavingen: middelen en handelingen;
- 01.03 (A- en B-stroom): de leerlingen voeren conform de beweegrichtlijnen in verschillende bewegingsomgevingen activiteiten uit in verschillende individuele, interactieve en ritmisch expressieve bewegingsdomeinen. Het is aangewezen om dit doel in verschillende spelvormen en sporten te realiseren met het oog op het aanwakken van de interesse voor en het plezier in beweging en sport in functie van het individueel levenslang bewegen en sporten. Bewegingsomgevingen zoals sportzaal, sportveld, speelplein, aquatisch milieu;
- 01.05 (A- en B-stroom): de leerlingen voeren motorische basisvaardigheden uit, rekening houdend met ergonomische principes en de evolutie van hun fysieke capaciteiten. Motorische basisvaardigheden zoals balanceren, wentelen, springen, rollen, klauteren, klimmen, ritmisch bewegen, lopen, vangen, werpen, terugslaan, vallen, mee- en tegengaan in beweging. Ergonomische principes zoals van toepassing bij heffen, tillen, staan, verplaatsen en rughygiëne;
- 01.06 (A- en B-stroom): de leerlingen passen tactieken en principes toe met respect voor de afgesproken regels en rollen in sport en spel. Rollen in sport en spel zoals de beoefenaar, de coach, de scheidsrechter, de winnaar en de verliezer;
- Bij 01.02 (A- en B-stroom): de leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's, wordt een bijkomende verduidelijking aangebracht. Het ontwikkelen van een gezonde levensstijl is een levenslange opdracht. Via deze eindterm krijgen leerlingen handvatten (gezondheidsvaardigheden) aangereikt om later die attitude te bereiken. Bij het formuleren van de eindterm is uitgegaan van een holistische visie op gezondheid. Daarom is ook uitdrukkelijk opgenomen dat de ontwikkeling van gezondheidsvaardigheden in functie staat van het fysieke en mentale welzijn.

AMENDEMENT Nr. 5

**voorgesteld door Hannelore Goeman, Emine Gül Isçi,
Steve Vandenberghe en Thijs Verbeurgt**

Bijlage 1

Aan sleutelcompetentie 5, eindterm 05.01, zowel voor de A-stroom als voor de B-stroom, na het woord grenzen, de zinsnede "met aandacht voor toestemming, vrijwilligheid en gelijkwaardigheid" toevoegen.

VERANTWOORDING

Toestemming, vrijwilligheid en gelijkwaardigheid zijn drie belangrijke sleutelwoorden om respectvol in interactie te treden met anderen. Daarom worden ze toegevoegd aan de doelzin.

Aan minimumdoel 5.01 wordt de 'zoalsconstructie' in de toelichting vervangen door een 'waaronderconstructie'. Voor het overige blijft de verantwoording dezelfde.

Algemeen

Interpersoonlijke relaties verwijzen naar een relatie tussen twee of meer individuen die onderling afhankelijk zijn en waarbij elk individu invloed heeft op het gedrag van de ander. Interpersoonlijke relaties hebben een sterke invloed op het individueel welbevinden.

Interpersoonlijke relaties opbouwen, onderhouden en versterken vereist dat rekening wordt gehouden met de opvattingen, grenzen en emoties van de ander(en). Tegelijkertijd moet men er rekening mee houden dat de opvattingen, grenzen en emoties van de ander(en) ook wederzijds zijn. Enkel op die wijze kan een interpersoonlijke relatie evenwichtig zijn.

Door de betrokken eindterm generiek te formuleren over de graden en de finaliteiten heen hebben scholen de ruimte om vanuit het pedagogisch project en rekening houdend met hun context en de noden van de leerlingengroep een leerlijn uit te werken en specifiek in te zetten op aspecten onderliggend aan de eindterm.

Duiding bij enkele eindtermen

Bij sommige eindtermen is aangegeven welke invulling begrippen of contexten zouden kunnen krijgen. De invulling is illustratief en wordt voorafgegaan door 'zoals'. Voor deze sleutelcompetentie betreft het eindterm 05.01 (A- en B-stroom): de leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

Respectvol en constructief met anderen in interactie gaan betekent onder andere:

- rekening houden met de opvattingen, de fysieke en mentale grenzen en de emoties van anderen;
- grenzen herkennen en bewaken;
- reageren tegen grensoverschrijdend gedrag;
- samenwerken en actief bijdragen aan de uitwerking van een gezamenlijk resultaat;
- omgaan met emoties in verschillende situaties;
- respect tonen voor relationele en seksuele integriteit;
- sociaal vaardig interageren in informele en formele relaties.

